

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de Informateurs van de PvdA en VVD
De heer drs. W.J. Bos en de heer mr. H.G.J. Kamp
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

uw brief

uw kenmerk

ons kenmerk
0025/12/RI

datum:
21 september 2012

Onderwerp

Drie prioriteiten voor het wetenschaps – en innovatiebeleid

Geachte heer Bos en heer Kamp,

De Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) adviseert de regering op het terrein van kennis en innovatie. In alle adviezen heeft de AWT de afgelopen jaren het belang van investeringen in kennis en innovatie benadrukt. De AWT steunt van harte de kamerbreed gedragen ambitie voor Nederland om in de top vijf van de meest innovatieve landen te staan en te blijven. Dit is de beste garantie voor economische groei. De AWT benadrukt echter dat het zou moeten gaan om gebalanceerde groei: kennisontwikkeling, onderzoek en innovatie zijn noodzakelijk om de grote maatschappelijke uitdagingen van vandaag te lijf te gaan. Andere landen, ook in Europa, zijn op dit gebied actiever dan Nederland. Nederland kan leren van andere landen en de AWT zal de regering de komende jaren graag hierover adviseren.

In deze brief beperken wij ons tot drie hoofdpunten die cruciaal zijn voor de toekomst van Nederland: continuïteit, eenheid en verscheidenheid. De nieuwe regering heeft naar de mening van de AWT een belangrijke taak om deze drie punten in beleid te vertalen en te bevorderen dat het veld – of breder gezegd: de samenleving – de intentie van investeringen in kennis en innovatie deelt. Vanuit deze gedachte adviseren wij u in het regeerakkoord de volgende punten op te nemen:

Continuïteit in beleid is nodig omdat investeringen in kennis en innovatie pas over langere tijd renderen. Vasthoudendheid is nodig.¹ Het is daarom contra-productief om het roer bij iedere regeringswissel om te gooien en de organisatie op de schop te nemen. Twee dimensies zijn van bijzonder belang:

- Voortzetting van het topsectorenbeleid is zeer gewenst. Kernpunten zijn ‘het bedrijfsleven aan zet’ en een intensievere samenwerking tussen de kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Thans is er *commitment* van publieke en private partijen en worden gezamenlijke agenda’s succesvol geïmplementeerd. Deze inspanningen verdienen voortgang en uitbreiding naar maatschappelijke uitdagingen zoals bijvoorbeeld duurzaamheid en vergrijzing.²
- Wetenschappers zijn cruciaal om economische en maatschappelijke innovatie te ondersteunen. Door het wegvallen van FES-gelden dreigt echter een generatie van jonge wetenschappers (aio’s, postdocs) elders emplooi te zoeken, inclusief de steeds schaarser wordende bèta-wetenschappers³. Deze discontinuïteit kan Nederland zich niet veroorloven. De AWT adviseert daarom om voldoende middelen vrij te maken om het aantal promotieplaatsen weer op peil te brengen.

Eenheid en samenwerking zijn nodig om effectief te investeren in kennis en innovatie. Grenzen moeten daartoe verdwijnen op meerdere niveaus:

- Kijk over de grenzen van departementen heen. Innovaties op het gebied van ontwikkelingssamenwerkingbeleid⁴, milieubeleid, mobiliteitsbeleid, of bijvoorbeeld zorgbeleid zijn waardevol.⁵ Niet alleen omdat elke euro geïnvesteerd in kennis een veelvoud oplevert, maar ook om een innovatieve samenleving te zijn die bijdraagt aan het oplossen van klemmende problemen binnen en buiten Nederland.
- Met de schaarser wordende nationale middelen en de grotere betekenis van mondiale innovatie wordt de Europese Unie een steeds belangrijkere bron van innovatie en van de financiering daarvan. Aansluiting bij de Europese prioriteiten is daarom belangrijk.⁶ Maximaal gebruik van Europese fondsen (o.a. KP7 en vanaf 2013 Horizon 2020) is nodig en het is gebleken dat dit ook nieuwe en productieve samenwerkingsvormen brengt met onderzoekers buiten Nederland. Matching van EU-gelden mag hiervoor geen belemmering zijn.⁷

---

¹ AWT achtergrondstudie *Vasthoudend innoveren – Een onderzoek naar het Duitse wetenschapslandschap en R&D-beleid*. (verschijnt in november 2012).

² Zie het AWT advies 77 *Scherp aan de wind – Handvat voor een Europese strategie voor Nederlandse (top)sectoren*.

³ AWT ondersteunt de uitvoering van het Masterplan bèta-techniek van harte.

⁴ Zie het AWT advies 74, *Kennis zonder grenzen - Kennis en innovatie in mondiaal perspectief*.

⁵ In zijn advies nr. 76 *Kapitale Kansen - Slim geld voor ambitieuze ondernemers* betoogde de AWT dat in veel gevallen toegang tot kapitaal geen probleem is – inmiddels zijn na de kredietcrisis banken aanzienlijk terughoudender geworden, waardoor wellicht een actievere rol van de overheid gewenst is.

⁶ Zie o.a. het AWT advies 77 *Scherp aan de wind - Handvat voor een Europese strategie voor Nederlandse (top)sectoren*.

⁷ Eerder heeft de AWT voorgesteld een matchingfonds op te richten. Zie Advies 77 *Scherp aan de wind - Handvat voor een Europese strategie voor Nederlandse (top)sectoren*.

- Ook op mondiaal niveau is bundeling van krachten en samenwerking nodig. Samenwerking met bijvoorbeeld Chinese onderzoekers, bedrijven en kennisinstellingen kan bijdragen tot snellere groei van noodzakelijke kennis.⁸ De overheid kan dit bevorderen door belemmeringen weg te nemen en eendrachtige samenwerking te faciliteren. Bijvoorbeeld door fora te ondersteunen die Europese en dus ook Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen helpen om gezamenlijk op te trekken in het buitenland.

Verscheidenheid is nodig zodat Nederland, en binnen Nederland elke regio, elke universiteit of kennisinstelling en elke kenniswerker tot zijn/haar recht komt. Landen, regio's, mensen moeten zich durven onderscheiden en zich willen profileren. Kiezen is daarbij noodzakelijk.

- Nederland moet zich slim specialiseren om op mondiaal niveau het hoofd boven het maaiveld uit te blijven steken. Topsectoren zijn hierin een eerste stap. Daarnaast zou het ingezette profileringsbeleid ingezet kunnen worden voor slimme specialisatie. Een aantal rapporten heeft dit benadrukt.⁹ Een meer systematische aanpak van sectorplannen is in de ogen van de AWT een veelbelovend instrument.¹⁰
- Ook hier is de Europese context van belang, met name de ontwikkeling van een *European Research Area* (ERA) en een *European Higher Education Area* (EHEA) en de integratie van onderzoek, onderwijs en innovatie zoals in het EIT, het Europees Instituut voor Innovatie en Technologie dat actief betrokken is bij *smart specialisation* via regio specialisatie en het aantrekken van toptalent en investeringen in die regio's.
- Ten slotte onderstreept de AWT dat het in de eerste plaats gaat om mensen. Er is een grote verscheidenheid aan mensen nodig. Zonder aandacht voor opleiding (*life long*), vaardigheden en talenten van de creatieve mensen die het moeten doen, kan geen enkel beleid succesvol zijn. Europa is dan niet alleen belangrijk voor wat betreft samenwerking en financiën, maar ook voor wat betreft menselijk kapitaal. Er moet meer gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden voor vrij verkeer van mensen binnen Europa maar ook daarbuiten. Actief beleid aansluitend op Europees beleid is hiertoe nodig.¹¹

---

⁸ Zie het AWT advies 77 *Scherp aan de wind - Handvat voor een Europese strategie voor Nederlandse (top)sectoren*.

⁹ Zie de discussies n.a.v. het advies van de commissie Veerman, *Differentiëren in drievoud*.

¹⁰ De werkgroep 'profilering en bekostiging' heeft hiervoor een aantal belangrijke aanbevelingen gedaan. Belangrijk hierbij is dat instellingplannen idealiter zouden moeten aansluiten bij de conclusies van sectorplannen.

¹¹ Zie het AWT briefadvies *Talent is troef*

De AWT denkt dat continuïteit, eenheid en verscheidenheid de komende jaren van doorslaggevend belang zijn om economische groei en maatschappelijke vooruitgang te bewerkstelligen. Uiteraard zal de AWT regering en parlement graag terzijde staan en gevraagd en ongevraagd adviezen uitbrengen die deze punten verder belichten.

Hoogachtend,

Prof.dr. J.A. Bruijn
Voorzitter AWT

mevrouw dr. DJ.M. Corbey
Directeur/secretaris AWT